

استغال زندانیان پس از پایان دوران محکومیتشان یکی از موضوعاتی است که همواره بر آن تأکید می‌شود. بازگشت زندانی به زندگی طبیعی و عادی چه اهمیتی برای خود فرد و جامعه دارد؟

برای پاسخ‌دادن به این سؤال شاید بهتر باشد ابتدا درباره اینکه ارتکاب به جرم، در چه شرایطی و برای چه افرادی اتفاق می‌افتد، صحبت کنیم. من البته می‌خواهم در ابتدا زندانیان را به کودک و بزرگسال و در میان بزرگسالان نیز به بزرگسال زن و بزرگسال مرد، تقسیم‌بندی کنم. با این تقسیم‌بندی می‌توان درباره شرایط ارتکاب جرم و خطا بهتر صحبت کرد. ببینید بخش عمده‌ای از خطاهای کودکان، خطای رشد است. اگر درباره رشد کودکان مطالعه کنیم متوجه خواهیم شد که شناخت کودک در مراحل مختلف رشد متفاوت است و در بسیاری از این مراحل، یک شناخت کامل نیست. برای مثال مفاهیم تجریدی در ۱۷،۱۶ سالگی توسط افراد درک می‌شوند. به همین دلیل در پیمان‌نامه‌های بین‌المللی موجود در دنیا افراد زیر ۱۸ سال را کودک می‌دانند زیرا در سنین زیر ۱۸ سال ساختارهای شناختی و عاطفی فرد تکمیل نشده است. بنابراین خطاها و جرائم خطاهای رشد است زیرا در این سنین، کودک درکی از خطر ندارد و به‌صورت هیجانی تصمیم می‌گیرد و فکر نمی‌کند. حتی اگر فکر کند ممکن است تحلیل اشتباهی از شرایط داشته باشد. ازسوی دیگر کیفیت مدارس و آموزش ما هم به‌گونه‌ای نیست که توانمندی‌های لازم برای مواجهه با شرایط خطرآفرین را در افراد ایجاد کند. سال‌هاست که آموزش مهارت‌های زندگی در مدارس، کنار گذاشته شده است. وقتی کودکی، مهارت کنترل خشم یا نه گفتن را ندارد حتما دچار مشکلات و خطاهایی می‌شود. به‌علاوه این مهارت‌ها و توانمندی‌ها در خانواده‌ها هم آموزش داده نمی‌شوند. در کنار این موارد این نکته را هم اضافه کنید که اساسا در سطح جامعه و جهان امروز خشونت زیاد است و کودکان از ۱۸ سال معمولا از طریق الگوبردیری آموزش می‌بینند و الگوهایی که در سطح جامعه می‌بینند الگوهای رفتاری خشن است. پس نه در خانواده، نه مدرسه و نه جامعه، رفتارهای درست آموزش داده نمی‌شود، پس احتمال خطا در چنین شرایطی بالا می‌رود. واقعیت این است که بزرگسالان هم همان کودکانی هستند که در شرایطی که از آن صحبت کردم بزرگ شده‌اند. حالا در چنین شرایطی فردی دست به خطا زده است، آیا زندانی کردن او اساسا کار درستی است؟ آیا نمی‌توان هزینه‌های نگهداری از زندانی را صرف آموزش

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

اشتغال زندانیانی که دوران محکومیت خود را سپری کرده‌اند، در ایران نیز یکی از موضوعات مورد توجه مسئولان است. مهرداد اسمال «رحیم‌مظهرزاد»، مدیرکل بنیاد تعاون زندانیان کشور، با بیان اینکه موضوع سو‌بیشینه یکی از موانع اشتغال زندانی پس از آزادی است، گفت: «باید سازوکارهای قانونی در این زمینه ایجاد شود، اکنون راه اشتغال برای بسیاری از زندانیان پس از آزادی بسته شده است.» او افزود: «این موضوع موجب می‌شود زندانی باز هم به سمت تخلف و تکرار جرم کشانده شود که اگر مورد توجه قرار نگیرد، شاهد آسیب‌های بیشتری در جامعه خواهیم بود.» مظهرزاد یکی از اقدامات مهم در زمینه اشتغال زندانیان سابق را اصلاح قوانین معرفی کرد و ادامه داد: «باید در این زمینه قانون اصلاح شده و موضوع سو‌بیشینه در تخلفات سذخی و سبک ندادند گرفته شود تا مردم زندانی را بعد از آزادی ببینند و زمینه اشتغال آنان فراهم شود»؛ موضوعی که «مصطفی اقلیما»، رئیس

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

باراک اوباما هم به کمپین نه به پرسش از سوابق محکومیت کیفری پیوست

آزادی ناعادلانه

باراک اوباما در جریان سخنرانی در کنگره آمریکا، ۲۰۰۹

همه کسانی که برای استخدام اقدام می‌کنند، با این سؤال که آیا سابقه محکومیت داشته‌اند یا نه، مواجه می‌شوند. در ایالات متحده آمریکا متقاضیان اشتغال باید در برکه استخدام درصورت داشتن سابقه، روبه‌روی این سؤال علامت ضربه‌در بزنند. فعالان حقوق بشر معتقدند پرسیدن این سؤال در نخستین گام استخدام، مانع از به کار گماشته‌شدن زندانیان سابق می‌شود؛ اتفاقی که از پیوستن آنها به زندگی عادی و جامعه جلوگیری می‌کند و احتمال روی‌آوردن مجدد آنها به جرم و جنایت را افزایش می‌دهد. چندی است در آمریکا کمپینی علیه پرسش از سوابق محکومیت کیفری افراد به‌راه افتاده که یکی از خواسته‌های اصلی آن برداشته‌شدن سؤال از سو‌بیشینه افراد در برگه‌های استخدامی است. این کمپین تاکنون توانسته است طرفداران زیادی در سرتاسر این کشور به دست آورد و درحال حاضر برخی از شرکت‌های بزرگ آمریکا این سؤال را از پرسش‌نامه‌های استخدام حذف کرده‌اند. اما به‌تازگی باراک اوباما، رئیس‌جمهور آمریکا، رسماً به این کمپین پیوسته است. به گزارش «نیویورکتایمز»، هفته گذشته اوباما در جریان بازدید از یک مرکز نگهداری از زندانیان مربوط به مواد مخدر در شهر نیوارک ایالت نیوجرسی، بر این موضوع تأکید کرد. او از فرصت عادلانه برای اشتغال زندانیان سابق سخن گفت و افزود: «کسانی که جرمی را مرتکب شده‌اند، دوران سختی را در زندان سپری می‌کنند. آنها اشتباهاتی داشته‌اند اما با کم ما باید روی آن سرمایه‌گذاری کنیم، به آن باور داشته باشیم و آن را ترویج کنیم.» او ادامه داد: «ما کشوری قوی‌تر خواهیم بود اگر به‌جای مجرم، شاغل داشته باشیم. اما اگر یک زندانی سابق پس از آزادی صادقانه بگوید مدتی را در حبس گذرانده است، کارفرما بلافاصله دست رد به سینه‌اش خواهد زد.» در همین راستا، اوباما از دفتر نیروی انسانی فدرال خواسته است تا پرسش از سابقه کیفری افراد در فرآیند استخدام را به تعویق بیندازد تا متقاضیان قبل از داشتن فرصت برای ایجاد یک تصور مثبت از خود، رد نشوند. او در

گفت‌وگو با دکتر «فاطمه قاسم‌زاده»، روان‌شناس

راه‌حل، مجازات جایگزین است

او و وارد کردن او به فعالیت‌هایی کرد که امکان دوباره خطا را برای همیشه از او بگذرد؟

۴ درواقع شما معتقدید اشتغال زندانیان باید حتی قبل از پایان محکومیتشان و در زندان اتفاق بیفتد؟

بله، حتی معتقدم که باید به‌جای زندانی کردن افراد از مجازات‌های جایگزین و به‌کارگیری آنها در محیط‌های اجتماعی استفاده کرد. چند روز پیش آماری دیدم درباره بالا رفتن شمار زندانیان جرایم مالی. جرایم غیرخشونت‌آمیز مثل جرایم مالی ازجمله مواردی هستند که می‌توان مرتکبان به آنها را به‌جای زندانی کردن، به کارهای دیگر واداشت. جالب است که بداند بسیاری از زندانیان به‌خصوص در میان زندانیان کودک و نوجوان، افراد بسیار توانمندی هستند. فقط چون در محیط و شرایط بدی بزرگ شده‌اند، مرتکب خطا شده‌اند. در کنار این باید توجه داشت، فردی که دست به جرمی می‌زند، تنها نیست. او ممکن است پدر یا مادر خانواده‌ای باشد. با زندانی کردن این فرد چه بلایی سر خانواده او خواهد آمد؟ ازسوی دیگر تجربه زندان هم به‌هیچ‌وجه تجربه خوبی برای افراد نیست. دور بودن از خانواده، تأثیرات منفی زیادی برای همه زندانیان اعم از کودک و بزرگسال و مرد و زن دارد. به‌علاوه افرادی که از زندان آزاد می‌شوند حس ناخوشایندی را در ارتباط دوباره با جامعه تجربه می‌کنند. بسته به نوع جرمی که افراد انجام داده‌اند، نگرش منفی خاصی نسبت به این افراد شکل خواهد گرفت. دختران و بانوانی که به زندان می‌افتند از این نظر شرایط سخت‌تری را تجربه می‌کنند و در بسیاری موارد در ارتباط با خانواده و به‌ویژه ارتباط عاطفی با اعضای خانواده دچار مشکل می‌شوند. شاید حتی طرد شوند که اصلا برای جامعه مفید نیست و آسیب‌های اجتماعی دیگر را به دنبال دارد. در کنار اینها پرونده‌ای که برای افراد به‌عنوان سو‌بیشینه درست

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

انجمن مددکاران اجتماعی ایران، در گفت‌وگو با «شرق» بر آن تأکید می‌کند. او می‌گوید: «سو‌سابقه در ایران برای بسیاری از جرایم حتی جرایم سبک و غیرعمد منظور می‌شود. جالب اینجاست که حتی اگر فردی فقط سه ماه به زندان برود، دارای سو‌بیشینه است و نمی‌تواند استخدام شود. چنین فردی حتی نمی‌تواند وارد مشاغل آزاد شود، زیرا برای دریافت جواز کسب نیز در ایران نیاز به دریافت گواهی نداشتن سو‌بیشینه است. یعنی نه‌تنها کسی که جرمی مرتکب می‌شود، نمی‌تواند وارد بخش دولتی شود که برای ورود به بخش خصوصی هم با مانع روبه‌رست. درواقع قوانین ما از زندانی یک محکوم مادام‌العمر می‌سازد.» او ادامه می‌دهد: «برای برخی از نهادها حتی

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

باراک اوباما هم به کمپین نه به پرسش از سوابق محکومیت کیفری پیوست

زاویه

می‌شود، برای ادامه تحصیل و اشتغال مجرمان مشکلات بسیاری را به دنبال دارد. از طرف دیگر همانطور که اشاره کردم هزینه ساخت زندان و نگهداری از زندانیان بالاست و محیط زندان هم محیط چندان خوبی نیست و هزینه‌های زندان می‌تواند صرف آموزش بشود و به‌ترین شکل آموزش هم آموزش ضمن مجازات‌های جایگزین است.

۴ استفاده از مجازات‌های جایگزین در کشور ما چه جایگاهی دارد؟

همین چند هفته پیش شنیدم که یکی از قضات در ارتباط با یک کودک از مجازات جایگزین استفاده کرده بود ولی واقعیت این است که در این زمینه از دنیا عقب هستیم. در دوره اصلاحات، یونسف برای روانشناسان و قضات کارگاه‌هایی درباره مجازات‌های جایگزین برگزار می‌کرد که خود من هم در آنها حضور داشتم. اگر همان رویه ادامه پیدا کرده بود در کشور ما هم اکنون بحث مجازات جایگزین پذیرفته شده بود. آن زمان در جریان کارگاه‌هایی که برگزار می‌شد به این نتیجه رسیدیم که قضات با مجازات جایگزین موافق نبودند. به‌ویژه در ارتباط با بزرگسالان با استفاده از مجازات جایگزین موافق نبودند.

به همین دلیل در ابتدا مجازات جایگزین برای کودکان شروع شد. در آن زمان مجازات جایگزین برای کودکان کانون اصلاح و تربیت به‌خصوص دخترها اجرا شد و آنها موظف به گذراندن دوران محکومیتشان در خانه سالمندان برای خدمت به سالمندان بودند. متأسفانه این موضوع پیگیری نشد، مخصوصا برای بزرگسالان و فکر هم نمی‌کنم برای بزرگسالان مجازات جایگزین اکنون مورد استفاده باشد.

۴ مجازات‌های جایگزین عمدتا زندانیان را در محیط‌هایی در ارتباط با مردم قرار می‌دهند. فکر نمی‌کنید مردم چندان با این موضوع کنار نیایند؟

نگرش مردم اگرچه یکی از موانع استفاده از مجازات جایگزین است اما قابل تغییر است. اگر به مردم آگاهی بدهیم در نگاه آنها نسبت به زندانی، تفاوت ایجاد خواهد شد. سال گذشته به مناسبت روز جهانی کودک جلسه‌ای برگزار شد که در آن کودکان مهاجر افغان و کودکان کانون اصلاح و تربیت برای شرکت‌کنندگان در آن جلسه از خود و زندگی‌شان گفتند. افرادی که در این جلسه حضور داشتند پس از پایان صحبت‌های این کودکان بسیار متأثر شده بودند و دیگر به این کودکان به چشم بیگانه یا مجرم نگاه نمی‌کردند. ما اگر دلایل ارتکاب جرم و شرایط آن را برای مردم توضیح دهیم، فکر نمی‌کنم مردم مخالف این باشند که کسی به‌جای اینکه دوباره وارد جامعه شود، به زندان برود. از طرف دیگر این افراد در جامعه رها نمی‌شوند، تحت نظارت و کنترل هستند و مددکاران اجتماعی و افراد دیگر در کنار آنها هستند. ما زندان‌ها را پر کرده‌ایم از استعدادهایی که می‌توانند برای جامعه مفید باشند. من فکر می‌کنم جامعه آمادگی تغییر نگرش و آگاهی را دارد و اتفاقاً وظیفه رسانه‌هاست که مردم را به سمت پذیرش زندانیان در میان خود ببرند. مسئولان ممکن است به این موضوعات توجه نکنند ولی اگر مردم به آنها توجه کنند مسئولان هم در نهایت متوجه می‌شوند که کمترین تأثیر استفاده از مجازات‌های جایگزین جلوگیری از آسیب‌های دیگر است.

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

اقلیما: زندانی در ایران محکوم مادام‌العمر است

سخت‌گیری از این هم بیشتر است و سو‌بیشینه همه افراد خانواده لازم است. البته اعمال چنین گزینشی برای برخی از نهادهای امنیتی لازم است، اما در ایران به بسیاری از مشاغل چنین نگاه امنیتی وجود دارد. حتی اگر به هدف ایجاد گزینش هم دقت کنیم، می‌بینیم گزینش افراد در ابتدای انقلاب سازوکاری بود برای شناسایی کسانی که تفکرات ضدانقلابی، طاغوتی و برانداز داشتند نه لزوماً مجرمان و زندانیان. درصورتی‌که درحال حاضر در کشورمان بسیاری از زندانیان جرایم غیرامنیتی، غیرعمد و غیرخشونت‌آمیز دارند.» اما این فقط قوانین نیستند که باید تغییر کنند، بلکه شاید تغییر بزرگ‌تر باید در نگرش جامعه نسبت به زندانی ایجاد شود. تصور کارکردن در کنار کسی

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

باراک اوباما هم به کمپین نه به پرسش از سوابق محکومیت کیفری پیوست

او در این زمینه که سی‌تامر گذشته ارائه شد، در کنگره این کشور تصویب شود تا این دستورالعمل اجرائی به قانون و میراث ریاست‌جمهوری او تبدیل شود. وجود بیش از دو میلیون زندانی در ایالات متحده آمریکا، بازسازی نظام عدالت کیفری را تبدیل به اولویت داخلی برای رئیس‌جمهور کرده است. ارائه کمک‌های مالی برای آموزش‌های شغلی به زندانیان و همچنین پاک‌کردن هر چه سریع‌تر سوابق جنایی افراد به‌ویژه برای جوانان زیر ۲۵ سال، بخش‌های دیگر این لایحه هستند. ماه گذشته قوانین آمریکا به‌گونه‌ای تغییر کرد که زندانیان مواد مخدر دوران محکومیتشان کمتر شود. اوباما همچنین درحال حاضر در حال کار روی لایحه‌ای است که جرایم غیرخشونت‌آمیز نیز دوران محکومیت کمتری داشته باشند. اکنون حدود ۷۰ میلیون آمریکایی به‌نوعی سوابق جناییی دارند. ۳۴ درصد از مردان غیرشاغل آمریکایی بین ۲۵-۵۴ سال کسانی هستند که سابقه جنایی دارند. مطالعات نشان می‌دهد ۵۰ درصد از مردانی که برای کاراییی اقدام کرده‌اند و درباره سوابق جنایی‌شان گفته‌اند، هرگز تماس مخدر در آنجا برقرار نشده است. مردانی با تبار آفریقایی- آمریکایی بخش عمده‌ای از این ۵۰ درصد هستند.

یک مفهوم

اهمیت نذر فکری فرهنگی واجتماعی

سیدحسین قوامی

ماه محرم با مضامینی چون آزادگی، ظلم‌ستیزی، عزت‌خواهی و... حدود هزارو ۴۰۰ سال است که درهم‌تنیده و به قامت یک تاریخ قد کشیده است و در سالگرد آن حماسه، بر سر هر کوی و برزن پرچمی برافراشته و مراسمی برپا شده و نذوراتی توزیع می‌شود؛ اما محرم امسال و بزرگداشت حماسه حسینی با دو رویداد متفاوت همراه شد که یکی «نذر کتاب» و دیگری «نذر اهدای خون» بود. در ایام محرم عموماً نذری‌ها به صورت خوراکی است، اما امسال در خیرها آمده بود که با همت

چند ناشر و مؤسسه فرهنگی در تهران و اهواز، هزاران کتاب نذری به عزاداران حسینی اهدا شد تا نذورات عزاداران رنگ و بوی فکری و معرفتی بگیرد. همچنین وزیر بهداشت نیز خبر از اجرای طرح نذر اهدای خون در و مدیرعامل سازمان انتقال خون ایران از اهدای ۱۶هزارو ۳۰۰ واحد خون فقط در روز تاسوعای حسینی خبر داد. امیرالمومنین علی(ع) می‌فرمایند: «فرزند زمان خوشتن باش» و تلاش ما این بوده است که به اقتضای زمان و مکان و همراه با تغییر شرایط، تغییر کنیم و روزآمد شویم. درحالی‌که اندیشمندان غربی عموماً «دین» را مانع توسعه و پیشرفت می‌دانستند. این جریان شرق‌ستیز بعد از جنگ جهانی دوم رونق گرفت و افرادی چون «الکوت‌پارسونز»، «دانیل لرنز»، «ماکس ویر»، «کارل راجرز» و... با راه‌اندازی مکتب نوسازی (مدرنیزاسیون)، تنها راه توسعه و پیشرفت کشورهای جهان سوم را گذر از دین و سنت و فرهنگ بومی خود دانستند. درحالی‌که برداشت آنان از «دین» عموماً متأثر از مسیحیت و مکتب کاتولیک بود و این دیدگاه مکتب نوسازی خیلی زود زیر ذره‌بین نقد رفت و رد شد.

«جیمز دیویس» و چند نفر دیگر از اندیشمندان نظریه نذر را با نقد مطالعات سنتی این مکتب، رابطه پیچیده میان مذهب و توسعه را به‌طور عام و نیز نقش مذهب ژاپنی در نوسازی این کشور را به‌طور خاص بررسی کردند و بر رابطه مؤثر مذهب با توسعه و پیشرفت جوامع تأکید کردند؛ تاجایی‌که یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های تجدید حیات اسلامی را در قالب انقلاب اسلامی ایران در ۱۹۷۷-۱۹۷۹ مطالعه کردند و در نقش علمای شیعه در توسعه و پیشرفت تأکید داشتند. در زیارت

اربعین خطاب به پروردگار می‌گوییم «[امام‌حسین(ع)] خون قلب خویش را در راه تو نثار کرد تا بندگان تو را از نادانی و حیرت گمراهی نجات بخشد». امام‌حسین(ع) به گواه وصیت‌نامه‌ای که خطاب به برادرش محمدحنفیه نوشت، برای اصلاح امور امت جدّش و امربه‌معروف و نهی‌ازمنکر و پیروی از سیره و روش رسول‌اکرم(ص) و علی‌بن‌ابیطالب قیام کرد و تا آخرین لحظه حیات ساداش تشنه لبک نبود، و چه لبیکي بهتر از انتشار افکار و عقایدش با نذر کتاب و نشر آگاهی؟! فلسفه نذر ریشه در اعتقادات مذهبی ما دارد و بیوند آن با اصول معرفتی، می‌تواند موجب آگاهی‌بخشی به مردم شود و آنها را از ضاللت و گمراهی نجات دهد و اهداف قیام سیدالشهدا را برآورده کند. اطعام عزاداران حسینی، هرچند کاری ارزشمند و سفارش‌شده است؛ اما نشر آگاهی و تغذیه روحی و ارتقای فکری جامعه می‌تواند سعادت بزرگ ملت را تضمین کند و موجب شود اهداف واقعی قیام ابعادالله بیش‌ازپیش درک نشود؛ چراکه آن حضرت می‌فرماید: «بینش» و عقل و درک انسان تکمیل نمی‌گردد مگر آنکه از حقایق، تبعیت و پیروی کند»؛ بنابراین چه‌پیدا اگر مردم سال ۶۱ هجری قمری امام زمان خود را که امام‌حسین(ع) بود، می‌شناختند، هیچ‌گاه حادثه عاشورا رخ نمی‌داد. همچنین اجرای طرح نذر خون نیز گامی کوچک برای تحقق‌بخشیدن عملی به فرمایش گهربار آن قهرمان بی‌بدیل تاریخ است.

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران

۶ کالای آمریکایی که زندانیان تولید می‌کنند

روزهای حبس گذشارتند. این حسّی است که اغلب زندانیان تجربه مشترکی درباره آن دارند. به‌همین‌دلیل گذراندن وقت در روزگار زندان یکی از موضوعاتی است که کارشناسان و مددکاران درباره آن بسیار صحبت کرده‌اند. دراین‌زمینه زندان‌های آمریکا دست به اقدام جالبی زده‌اند. آنها زندانیان را نیروی کار آماده‌ای در نظر می‌گیرند که می‌توانند در زمینه تولید کالاها و خدمات مختلف به کار گرفته شوند. اولین‌بار در دهه ۱۹۹۰ بود که ۳۵ زن زندانی در زندان کارولینای جنوبی توسط یک پیمانکار استخدام شدند تا به دوختن لباس‌های مخصوص زنان برای چند برند معروف بپردازند. این تجربه باعث شد تعداد بیشتری از زندان‌های آمریکا به این کار روی بیاورند. به‌طوری‌که درحال‌حاضر بسیاری از زندان‌های پرجمعیت این کشور مؤسسات اقتصادی و کارآفرینی دارند که ضمن استفاده از زندانیان در مشاغل مختلف، به آنها آموزش نیز می‌دهند. آموزش‌هایی که سرمایه‌ای برای دوران پس از محکومیت خواهد بود. اما زندانیان آمریکایی چه محصولات دیگری را تولید می‌کنند؟ در اینجا با برخی از کارهایی که زندانیان، وقت خود را پشت میله‌های زندان به‌وسیله آنها می‌گذرانند، آشنا می‌شوید.

تولید لباس جنکی

اقتصاد جنگ، اقتصادی با گردش مالی سرسام‌آور است. تولید تجهیزات نظامی یکی از تولیدات پررونق دنیای پر از خشونت است و زندانیان آمریکایی نیز از این اقتصاد پررونق بی‌بهره نیستند. مؤسسه rocinU (seirtsudnl nosir laredef) که فعالیت عمده‌ای در زمینه اشتغال زندانیان دارد، از زندانیان برای ساخت تجهیزات دفاعی در جنگ‌ها ازجمله لباس‌های جنکی کمک می‌گیرد. زندانیانی که توسط این مؤسسه در اختیار کارخانه‌های ساخت ابزارآلات دفاعی به کار گماشته می‌شوند، در تمام کشور پراکنده هستند و اکنون ۸۹ کارخانه مختلف تولید لباس، ملافه، گتش، کلاه، جلیقه ضدگلوله و... برای ارتش ایالات متحده از زندانیان برای تولید محصولاتشان استفاده می‌کنند. البته Unicorn از زندانیان فقط برای تولید تجهیزات نظامی استفاده نمی‌کند، بلکه زندانیان استخدام‌شده توسط این مؤسسه همچنین در زمینه تولید محصولات زندگی روزمره شهروندان آمریکایی مانند ملبمان آداری، باتری، پانل‌های خورشیدی، عینک ایمنی، پتو و... فعال هستند.

کتاب‌نوشتن برای کودکان نابینا

بسیاری از کارشناسان معتقدند به‌کارگماشتن زندانیان با جرایم غیرعمدی یا مالی در فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی، از اهمیت بسزایی برخوردار است. در این زمینه شاید کتابداری بیش از دیگر مشاغل این حوزه معروف باشد، اما در آمریکا از زندانیان برای تولید کتاب‌های آموزشی و درسی استفاده می‌شود. درحال‌حاضر بیش از ۸۰۰ زندانی در ۲۶ ایالت مختلف آمریکا مشغول تولید مواد آموزشی و درسی برای دانش‌آموزان هستند. البته این زندانیان کتاب‌های سوم را گذر از دین و سنت و فرهنگ بومی خود دانستند. درحالی‌که برداشت آنان از «دین» عموماً متأثر از مسیحیت و مکتب کاتولیک بود و این دیدگاه مکتب نوسازی خیلی زود زیر ذره‌بین نقد رفت و رد شد.

مؤسسه dna seirtsudnl evititalibaheR nosir p's adirofL) EDIFR (sesirpreM deifisreVID) در فلوریدا یکی دیگر از مؤسسات اشتغال زندانیان است. این مؤسسه در زمینه آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای تلاش‌های گسترده‌ای به انجام رسانده است. به‌طوری‌که توانسته تاکنون به بیش از چهارهزار زندانی برای تولید و ارائه بیش از سه‌هزار محصول و خدمات آموزش دهد. یکی از مهم‌ترین حوزه‌های آموزش این مؤسسه، کشاورزی است و اکنون برداشت پرتقال در این ایالت که ۷۴ درصد تولید کشاورزی فلوریدا را تشکیل می‌دهد، توسط زندانیان انجام می‌شود. زندانیان توسط مؤسسه علوم غذا و کشاورزی دانشگاه فلوریدا آموزش داده می‌شوند و پس از گذراندن دوره آموزششان نه فقط به کار گماشته می‌شوند، بلکه گواهینامه نیز دریافت می‌کنند تا بتوانند در زمینه تجهیز، تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات کشاورزی، مکانیک، جوشکاری، آبیاری، کود و آفت‌کش‌ها، شناسایی آفات، ایمنی، کاشت درخت و مراقبت و برداشت عمل کنند.

خرت‌وپرت‌های ارزشمند

وقت آزاد در زندان به بسیاری از زندانیان این فرصت را می‌دهد تا دست به آفرینش محصولات هنری بزنند. زندان سن‌کوتننین ایالات متحده آمریکا که به نگه‌داشتن زندانیان معروف شهرت دارد، راه‌حلی پیدا کرده است تا این آفرینش‌های هنری را تبدیل به پول کند؛ پولی که هم به جیب زندانیان می‌رود هم به جیب زندان! این زندان به زندانیان اجازه می‌دهد تا محصولاتی مثل جعبه موسیقی، نقاشی و کارت‌تبریک درست کنند و آنها را برای فروش در فروشگاه زندان ارائه کنند. زندانیان مجاز به نگه‌داشتن سود حاصل از اقلام فروخته‌شده هستند اما باید ۱۰ درصد از مبلغ دریافت‌شده را به صندوق عمومی زندان بدهند تا برای فعالیت‌های فرهنگی مانند نمایش فیلم و ایجاد سرگرمی‌های دیگر برای عموم زندانیان صرف شود.

تشک‌هایی راحت‌تر از تشک زندان

شاید تخت و تشک در زندان چندان راحت نباشد اما برخی از زندانیان آمریکایی تخت و تشک‌های راحتی برای شهروندان آمریکایی درست می‌کنند. یکی دیگر از مؤسسه‌های تجاری و اقتصادی فعال در آمریکا (Colorado Correctional Industries) CCI است که در زمینه ملبمان خانگی و اداری از زندانیان استفاده می‌کند. زندانیانی که توسط این مؤسسه به کار گماشته می‌شوند در زمینه نجاری آموزش می‌بینند تا همه چیز از کابینت خانه تا میز و صندلی بسازند. اما یکی از تولیدات اصلی زندانیان تخت‌خواب‌های تک‌نفره، دونفره، تشک و کیسه‌خواب‌های سفری است. بسیاری از آمریکایی‌هایی که شب‌ها سر راحت روی بالش می‌گذارند، حتی نمی‌دانند روی دست‌سازهای زندانیان دراز کشیده‌اند.

فروشندگان تلفنی

برای خود ما هم پیش آمده است که تلفنمان رنگ بخورد و پس از جواب‌دادن متوجه شویم با یک پیام تبلیغاتی مواجه هستیم. اما چیزی که نمی‌دانیم این است در آمریکا بخشی از این تماس‌های تلفنی توسط زندانیان برقرار می‌شود. یکی دیگر از اقدامات مؤسسه Unicorn آموزش و استفاده از زندانیان برای تولید تلفنی است. البته این زندانیان فقط برای فروش محصولات تماس برقرار نمی‌کنند. در هر فعالیتی که نیاز به تماس تلفنی داشته باشد، مؤسسه Unicorn می‌تواند نیروی کافی تربیت کند. نظرسنجی‌های تلفنی بخشی از این فعالیت‌هاست. در سال ۱۹۹۴، یک پیمانکار برای نامزد حزب جمهوری‌خواه کنگره آمریکا، از طریق مؤسسه Unicorn زندانیان ایالت واشنگتن را برای تماس با رای‌دهندگان و جمع‌آوری رأی برای نامزد این حزب استخدام کرد.

دکتر فاطمه قاسم‌زاده، روان‌شناس و مدیرکل زندان‌های ایران